

Oslofjordplanen Utkast til høringsvar fra BKA sentralt

Tare, tang og ålegress binder årlig over 22 millioner tonn CO₂ langs norskekysten. Havet er viktig for opptak av karbondioksid (CO₂) og lagring av karbon (C), en prosess som kalles «blått karbon». Den samlede biomassen av slik «blå skog» utgjør mindre enn 0,5 % av verdens havoverflate. Likevel er det beregnet at den står for 70 % av karbonlagringen i havet. Dermed spiller blå skog en viktig rolle for å redusere klimaendringene.

Havet har en stor evne til å fange og lagre CO₂, naturens CCS. Oslofjorden har mistet ca. av 21 % av sin tareskog de senere årene. Moderat regnet betyr det at Oslofjorden har mistet kapasitet til årlig karbonfangst med omtrent 1 millioner tonn CO₂. Til sammenlikning var Norges reduksjon av klimagassutslipp 2,3 millioner tonn CO₂ i 2025. Bærekraftig forvaltning av kystsonen er derfor helt avgjørende for å få ned klimaavtrykket, og bevare det biologiske mangfoldet. Derfor har BKA engasjert seg i Oslofjordplanen.

Oslofjordplanen berører ca en tredjedel av Norges kommuner som tilsvarer ca. 40 % av Norges fastlandsareal. I nedbørsområdet som påvirker fjorden bor halvparten av Norges befolkning.

Planen bør resultere i et prosjekt som omfatter alt som natur, biomangfold, klima og miljø dreier seg om. Dette har betydning for til livskvalitet, folkehelse og økonomi. Det blir et nasjonalt anliggende som definerer hvordan Norge vil ta nasjonalt og internasjonalt ansvar i kampen for barn og barnebarns fremtid. I dag lever vi som at "etter oss kommer syndfloden". *Det kan vi gjøre noe med, om vi vil.*

Planens målformuleringer er gode, men for svakt formulert. Den må gjøres mer forpliktende. Før tiltakene presenteres står en målformulering: Planen skal forhindre videre nedbygging av strandsonen og verdifulle gruntvannsområder. Det gjør dessverre planens tiltak i for liten grad.

I dag er kun 40% av strandsonen tilgjengelig for allmenheten. Tilgjengeligheten viser en nedgående trend. Planens mål er etter BKAs mening for passivt. Gjennom Montreal-avtalen har Norge forpliktet seg til å restaurere 30% av naturen. Dette gjelder også i sjø. Det bør være et mål ikke bare å forhindre videre nedbygging, men å sørge for at bebygde områder tilbakeføres til natur. Dette av hensyn til det økologiske mangfoldet, men også til en voksende befolkning som vil ønske tilgang til strandsonen.

Et tiltak som nevnes er å utrede om det er et behov for å styrke statlige planretningslinjer (SPR) for Oslofjorden. Fristen for dette foreslås til 1. juli 2030. Vi mener at det åpenbart er behov for styrka planretningslinjer for Oslofjorden og at arbeidet med å lage slike bør starte nå, ikke etter en utredning som først skal være ferdig i 2030.

Stortinget vedtok i vårsesjonen: *Stortinget ber regjeringen i den kommende reviderte Oslofjordplanen vurdere om det bør opprettes et prosjekt for å styrke koordinering blant alle aktører i arbeidet, med formål om å gjenopprette en god økologisk tilstand i Oslofjorden.*

Dette er styrende for organiseringen av arbeidet, og er nærmere omtalt i dette høringsvars pkt 5.8.

BKA har slike punktvisse kommentarer til planen:

- Planen bør være mer bindende for kommunene.
- Det må gis bedre vern av natur og miljø i 100-metersbeltet der det nå gis kommunale dispensasjoner i stort omfang. *BKA anbefaler at myndigheten til å dispensere fra arealplaner i 100-metersbeltet overføres fra kommune til Statsforvalter* for mer effektivt å hindre nedbygging, og få en mer lik praksis i kommunene rundt Oslofjorden.

Oslofjordplanen Utkast til høringsvar fra BKA sentralt

- Bygging av nye nitrogenrenseanlegg er svært kostbart og det må gis betydelige statstilskudd for å opprettholde befolkningens tilslutning til dette arbeidet. Da befolkningen i nedbørsfeltet mot fjorden utgjør ca 50% av landets befolkning, er det naturlig med 50% statstøtte.
- Planen må gjelde alle samfunnssektorer i området. Chemring-Nobels tillatelse til urensset nitrogenavløp bør omgjøres.
- Kloakkhåndtering fra båttrafikk må styrkes ved å opprette flere tømmeestasjoner.
- Avrenning av fosfor og nitrogen fra Landbruket har stor negativ virkning på Oslofjorden og må begrenses kraftig. Regionale miljøkrav bør samordnes.
- Jordbruket bør oppmuntres til mer regenerativt og økologisk bruk, noe som i seg selv minsker avrenningen.
- Tilgjengelighet for befolkningen til strandsonen er under nedbygging. Her dispenserer kommunen fra sine arealplaner i stort omfang. Myndigheten til å gi slike dispensasjoner i 100-metersbeltet fra sjø bør derfor overføres til Statsforvalter.
- Montreal-avtalen forplikter Norge til å restaurere 30% av natur. Dette gjelder også i sjø. Målet kan ikke bare være å forhindre nedbygging, men å sørge for at natur restaureres og at områder tilbakeføres til natur.
- Et sentralt tiltak er å minimalisere dekklesitasje og veistøv som i dag er en betydelig forurensner ved en sterkere kollektivsatsing, lavere fartsgrenser og stans i prestisjefylt veibygging
- Påby mikrofilter i vaskemaskiner for å hindre avrenning av mikroplast fra tekstiler
- Større og mer langsiktig satsing på å fjerne båtvrak og spøkelsesteiner.
- Nullfiskeområdet utvides, slik at det blir en sammenhengende sone i Oslofjorden.
- Det bør etableres en prosjektorganisasjon for oppfølging av planen, der Staten har det overordnede ansvaret. for å utvikle og påse at planen gjennomføres. Det bør også bli en referansegruppe med representanter fra frivillige organisasjoner, næringsliv og forskning. Skoler og frivillige organisasjoner er ressurser som bør trekkes inn.